

Utbildningsinspektion i Lyckeskolan

UTBILDNINGSINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Lyckeskolan	Antal elever
Grundskola	357
Särskola	18
Gymnasiesärskola	6

Lyckeskolan ligger i Kinna, Marks kommun, tre mil söder om Borås i Västra Götaland. Lyckeskolan omfattar grundskola, årskurserna 6 – 9, och grundsärskola, årskurserna 7 - 10. Vid skolan finns även en gymnasieskola med fyraårig gymnasiesärskola, yrkesträning.

Skolan har fyra parallella spår och är organiserad i sex arbetslag, fyra inom grundskolan och två inom särskolan.

Grundskolans arbetslag (arbetslag 1 - 4) är vertikala (dvs. består av lärare som undervisar elever i olika årskurser) och består av ca 100 elever samt 8-10 anställda per arbetslag. Särskolans arbetslag är organiserade efter elevernas individuella behov. Det ena arbetslaget (arbetslag 5) består av elever från grundsärskolan och det andra arbetslaget (arbetslag 6) av elever från grundsärskolan och gymnasiesärskolans individuella program (yrkesträning).

En av särskolans elever är integrerad i en klass i grundskolan.

Övriga delar av gymnasiesärskolan finns på andra skolor i kommunen. Således finns gymnasiesärskolans nationella och specialutformade program på Marks gymnasieskola och gymnasiesärskolans naturbruksprogram på Strömmaskolan i Sättila.

Lyckeskolan har utvecklat en särskild profil, Kulturstegen, med utökning och fördjupning av ämnena dans, drama, teater, bild, slöjd och musik. Skolan planerar att ha en profilklass i varje årskurs 7-9 när Kulturstegen är fullt utbyggd.

Grundskolans elever på Lyckeskolan kommer huvudsakligen från Kinna och särskolans elever kommer från hela kommunen.

Skolan var tidigare en realskola. Delar av personalen finns kvar sedan den tiden. Skolans huvudbyggnad är från 1960-talet. I anslutning till skolans huvudbyggnad finns tre nyrenoverade hus. Ett inrymmer skolexpeditionen och vissa kontorsrum för studie- och yrkesvägledaren och kuratorn. En andra byggnad heter Knalleskolan och innehåller särskolans lokaler och skolans bild- och textilslöjdsalar. I den tredje byggnaden finns skolbarnsomsorgsverksamheten för elever över 13 år.

Genomförandet av inspektionen i Lyckeskolan

Skolverket sände den 1 december 2003 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Lyckeskolan har bestått av undervisningsrådet Eva Jönsson och experten Astrid Halling. Besök i skolan inleddes den 11 mars och avslutades 26 mars 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Lyckeskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

Vid Lyckeskolan genomfördes intervjuer med rektorn och biträdande rektorn, personal och elever. Dessutom har 73 föräldrar till elever i årskurserna 6 och 9 i grundskolan besvarat en enkät som Skolverket skickat ut i anslutning till inspektionen. Föräldrar till elever i särskolan har intervjuats vid ett föräldramöte på Lyckeskolan den 25 mars 2004. Personal har också besvarat ett frågeformulär om åtgärdsprogram.

Lektioner har besökts i alla Lyckeskolans årskurser inom grundskolan, i specialundervisning inom grundskolan och i särskolans alla klasser.

Övrig information av betydelse för inspektionen har varit samtal med distriktchefen för Sätilla distrikt som också har det övergripande ansvaret för särskolan. Samtliga beslut om mottagande av elev i särskolan har granskats vad gäller de elever som nu studerar i denna skolform vid Lyckeskolan.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

I Lyckeskolan märks resultatet av skolans arbete med värdegrundsfrågor på flera olika sätt. I alla de grupper med elever som inspektörerna intervjuar deltar elever från särskolan aktivt tillsammans med övriga elever. Även när skolans personalgrupper intervjuas deltar representanter för särskolan på samma villkor som övriga arbetslag.

Skolans arbetsplan beskriver arbetet med elevers ansvar och inflytande i enlighet med de kvalitetsindikatorer som utarbetats av Skolverket.

Alla klasser på Lyckeskolan har klassråd.

Skolan har ett elevråd som sedan vårterminens början har förbättrat sitt arbetsätt. Elevrådet har träffar en gång var tredje vecka då de får hjälp med bl.a. mötesteknik av skolans biträdande rektor. Elevrådets styrelse anses av elever och skolledning arbeta för att utveckla elevinflytandet.

En vuxen i varje arbetslag arbetar särskilt som vuxenstödjare och två elever per klass är kamratstödjare. Det finns bilder i montrar på dessa. Dessutom presenterar de sig för alla nya klasser på skolan.

Enligt skolans arbetsplan är målsättningen att personalen skall vara ”tydliga vuxna”. Det innebär att personalen arbetar gemensamt med fallbeskrivningar för att stärka sin vuxenroll. På Lyckeskolan finns en mobbningsplan. Den är utformad enligt Farstamodellen.

Enligt personalen känner alla varandra på skolan och det märks om någon elev inte mår bra. Skolan arbetar aktivt med värdegrundsfrågor.

Vid intervjuerna med eleverna är det tydligt att de trivs i skolan och känner sig trygga både i grundskolan och i särskolan. Eleverna i grundskolan beskriver dock lektioner som är högljudda och bråkiga. Detta bekräftas vid lektionsbesöken. Inspektörerna besöker också lektioner med ytterst motiverade elever.

Vid inspektionen framkommer vid samtal med några föräldrar att deras barn känner sig kränkta och mobbade. Dessa elever skolkar av denna anledning. Skolledningen är väl medveten om problemen och har regelbundna träffar med berörda elever och deras föräldrar och delar av distriktets elevvårdsteam.

Vid lektionsbesöken i särskolan märks elevernas trygghet och trivsel mycket tydligt. Alla, både elever och personal, ger intryck av att respektera varandra. Det råder en positiv anda. Mycket arbete läggs ned på de grundläggande demokratiska värdena och ett medvetet etiskt förhållningssätt samt tryggheten och lusten att lära.

Resultatet av detta arbete i särskolan kan utläsas i den trivsel- och trygghetsenkät som eleverna besvarade under föregående läsår. Genomförda elevintervjuer bekräftar denna positiva bild även vid inspektionen.

I sammanställningen av föräldraenkäten framkommer att föräldrar, i de frågor som behandlar normer och värden i mycket stor utsträckning, anser att skolan arbetar med frågorna och att resultaten är goda.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolan arbetar aktivt med normer och värden och når relativt goda resultat. Skolan prioriterar arbetet med elevinflytande. Det råder en öppen och trygg atmosfär för flertalet elever på Lyckeskolan. Eleverna i särskolan har en trygg och lugn miljö där engagerad personal bemöter eleverna med respekt.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Vid elevintervjuerna berättar elever att de i stort sett känner till skolans mål och att lärarna bedömer kunskaper på olika sätt. Det finns lärare som bedömer efter skrivningsresultat och lärare i t.ex. so-ämnena som bedömer på helt andra grunder.

Vid lektionsbesöken framkommer olika sätt att involvera eleverna i planering och utvärdering av det egna arbetet. Inspektörerna tar del av aktivt arbete i bl.a. teknik, slöjd och musik.

Resultaten av de nationella proven är relativt goda. Speciallärare och specialpedagog stöttar eleverna som behöver stöd genom att ge dem mer tid vid genomförandet av proven. Vid Marks gymnasieskola återkopplas elevernas resultat i matematik med elevernas resultat av de nationella proven i matematik i årskurs 9. Elever från Lyckeskolan når inte de förväntade resultaten.

Enligt rektorn genomförs i Lyckeskolan regelbundna utvecklingssamtal med eleverna. Utvecklingssamtalen dokumenteras och följs upp i endast liten utsträckning i grundskolan. Vårterminen 2003 avslutade 92 elever årskurs 9. Av dessa bedömdes 74 elever ha uppnått målen i samtliga ämnen. 89 elever bedömdes ha uppnått målen i svenska, 89 i engelska och 87 i matematik. Eleverna vid Lyckeskolan har enligt nationella uppföljningssystem höga betyg i ämnena idrott och hälsa, moderna språk och teknik. Det framkommer också att det finns könsskillnader vad det gäller elevers betyg t.ex. i hemkunskap och musik.

I särskolan förekommer inte nationella prov. Vid lektionsbesöken arbetar eleverna intensivt med sina individuella uppgifter och det är tydligt att de vid lektionens slut har tillägnat sig kunskaper.

Några föräldrar till elever i särskolan anser att kraven är för lågt ställda och att mycket undervisningstid används till besök i närsamhället. Flera elever behöver också mer fysisk träning under skoldagen för att rörelseförmågan inte skall försämrast.

Sammanfattningsvis har eleverna höga betyg vid Lyckeskolan i ämnena idrott och hälsa, moderna språk och teknik. Skolan bör beakta de könsskillnader som råder vad det gäller elevers betyg t.ex. i hemkunskap och musik.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Lyckeskolan har formella samverkansorgan såsom elevråd, matråd och kamrat- och vuxenstödare. Enligt eleverna har verksamheten med elevrådet fungerat mindre väl eftersom eleverna inte vetat var deras ärende hamnat. Rektorn bekräftar att rutinerna inte har fungerat tillfredställande, men från och med vårterminen 2004 har elevrådet fått hjälp av vuxna på skolan. Det finns en plan för elevinflytande.

Skolans mål är att få en aktiv föräldragrupp som kan vara med i arbetet med att utveckla skolan. I nuläget har Lyckeskolan två samverkansmöten per termin då klassföräldrar och representanter från lärargruppen deltar. Vid samrådsmötena skall under innevarande läsår skolans prioriterade mål diskuteras.

Miljön för lärande är god på Lyckeskolan för flertalet elever. Inspektörerna bedömer att det finns ett mycket aktivt arbete när det gäller värdegrundsfrågor. Det finns ordningsregler på skolan som inte är förhandlingsbara och som gäller för samtliga elever på Lyckeskolan. Ordningsreglerna är i huvudsak utformade så att skolan skall vara en trivsamt arbetsplats och att alla skall visa respekt för varandra.

På Lyckeskolan arbetar man med ”Tydliga vuxna”. Det innebär bl.a. att personalen arbetar med fallbeskrivningar för att lära av varandra om hur man skall agera i svåra situationer. Detta för att öka tryggheten hos alla på skolan.

Lyckeskolan har en handlingsplan benämnd ”Mobbning, trakasserier och främlingsfientlighet”. Elever och föräldrar informeras om handlingsplanen under första skolveckan för eleverna och vid första föräldramötet för föräldrarna. Handlingsplanen beskriver hur arbetet skall utformas och utvärderas vid alla fall av mobbning. Då det bestämts hur skolan skall arbeta med det enskilda fallet informeras föräldrarna. Detta brukar ske samma dag som mobbningen uppmärksammas.

Skolan har ett team som arbetar mot kränkande behandling genom elev- och vuxenstöd. Personal och elever anser att mobbning och andra kränkningar uppmärksammas omedelbart. Det är inspektörernas bedömning att personalen vidtar åtgärder vid fall av kränkande behandling.

Det finns elever på skolan som känner sig kränkta. Skolledningen är mycket engagerad i problemet och försöker lösa det med hjälp av elevvårdsteam och föräldrar.

Skolhälsovård finns och skolsköterska jämte kurator finns på skolan. Enligt eleverna finns de tillgängliga alltför lite. Det finns en handlingsplan vid krissituationer. Vid teamets besök utlöses brandlarmet och rutiner kring utrymningen fungerar mycket väl. Vid raster ser teamet många vuxna i allmänna utrymmen och i samtal med eleverna.

I sammanställningen av föräldraenkäten framkommer att föräldrar i de frågor som behandlar arbetsmiljö och delaktighet, i mycket stor utsträckning anser att skolan arbetar med frågorna och att resultaten är goda.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att det för flertalet elever är en god miljö på Lyckeskolan och att personalen arbetar aktivt för att förebygga kränkande behandling.

Skolan ger elever och föräldrar formella möjligheter till samverkan och det finns en plan för elevinflytande.

Det kan konstateras att särskolan är en naturlig del av Lyckeskolan och att arbetet med arbetsmiljö och delaktighet är utformat på liknande sätt men anpassat till elevernas förmåga.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Grundskolan

Det finns två speciallärare/specialpedagoger inom grundskolan som genom olika diagnostiska prov upptäcker elever som behöver stöd för att nå målen. Elever kan också själva begära stöd.

Vid intervjuerna framkommer att sedan årskurs 6 placerats på Lyckeskolan har stödbehovet ökat och specialläraren och specialpedagogen anser att det är svårt att hinna med de elever som behöver stöd.

Eleverna anser att de kan få den hjälp de behöver. Det finns på skolan två undervisningsgrupper med färre elever, Lilla klassen och Oasen. Lilla klassen är enligt skolledningen en särskild undervisningsgrupp. I Lilla klassen finns sex elever som undervisas i teoriämnen av tre lärare. Eleverna läser med sina klasser i andra ämnen. Elevvårdsgruppens bedömning, diagnostiska prov och överlämnandekonferenser ligger som underlag vid beslut om stöd i Lilla klassen. Oasen ger tillfälligt stöd av flera olika lärare.

Elever kan också få hjälp i kommunens s.k. skoldaghem "Högsäterskolan", som omfattar elever från de senare årskurserna i hela kommunen. En elev från Lyckeskolan finns vid skoldaghemmet.

Det frågeformulär om åtgärdsprogram som inspektörerna begärde in svar på har besvarats av rektorn tillsammans med specialpedagogen, kuratorn och specialläraren. Gruppens bedömningar visar att av Lyckeskolans 382 elever har 61 behov av särskilda stödåtgärder. 51 av dessa får särskilda stödåtgärder och för 22 elever finns åtgärdsprogram upprättat. Gruppen bedömer att skolans stödåtgärder är tillräckliga för en del elever.

För 39 elever i behov av särskilt stöd upprättas inget åtgärdsprogram. 10 elever som skolan bedömt vara i behov av särskilt stöd får inte detta.

Vårdnadshavare, elev, klasslärare och speciallärare deltar när åtgärdsprogrammen utarbetas vid skolan. Åtgärdsprogrammen bygger enligt gruppen ofta på en pedagogisk kartläggning. Underlaget för kartläggningen består i första hand av intervjuer/observationer av eleven och observationer i klassrummet. Även icke-standardiserade tester och resultat från nationella prov är vanliga som underlag för kartläggningen. Observationer av lärarens undervisning och standardiserade tester används ibland som underlag för kartläggningen. De typer av problembeskrivningar som är vanligast i åtgärdsprogrammen är svårigheter att nå kunskapsmålen, koncentrationssvårigheter, läs- och skrivsvårigheter, matematiksvårigheter samt socioemotionella svårigheter. Det som beskrivs i åtgärdsprogrammen är vanligtvis elevens individuella problematik, lärarens undervisning samt elevens kort- och långsiktiga ansvar. Det är också ganska vanligt att åtgärdsprogrammen beskriver situationen i klassrummet, skolans sätt att organisera arbetet och samordning mellan reguljär undervisning och det särskilda stödet. Åtgärdsprogrammen tjänar enligt gruppen i första hand som ett stöd i den pedagogiska verksamheten, som underlag för utvärdering av elevens utveckling och för att tydliggöra vad som överenskommits mellan elev, vårdnadshavare och skola.

De överenskomna åtgärderna genomförs i ganska stor utsträckning, men de leder i låg grad till de uppställda målen. Enligt gruppen har åtgärdsprogrammen trots det en mycket viktig roll för att skapa en god pedagogisk verksamhet.

Utvecklingssamtal genomförs en gång per termin.

Särskolan

Det finns individuell planering för varje elev men oftast inte kopplad till särskolans kursplanemål.

I klassrummet arbetar eleverna motiverat och engagerat med sina arbetsuppgifter. De har i vissa fall likartade arbetsuppgifter men på olika nivå. Det finns i grupperna så mycket personal att detta är möjligt.

Arbetet i klassrummen präglas av positivt bemötande och inspirerande samtal mellan elever och personal.

Lärarna har minst en gång per termin utvecklingssamtal med föräldrarna. Oftast är eleven med. Vid dessa samtal tas elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling upp. Det är under hela läsåret en mycket tät kontakt mellan skolan och hemmet.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Lyckeskolan som helhet fungerar väl liksom organiseringen av den pedagogiska verksamheten och tidsan-

vändningen. Undantag från detta är hur skolan ger stöd till elever som har behov av detta. Det finns rutiner för att identifiera dessa elevers stödbehov och de flesta elever med behov av stöd får detta men inte i den utsträckning som det finns behov av. Detta är otillfredsställande liksom att åtgärdsprogram inte utarbetas för alla elever som behöver stöd.

Undervisningen i särskolan är individuellt upplagd, men de individuella studieplanerna bör utvecklas. De bör utformas så att lärare, föräldrar och elev kan följa upp och utvärdera kunskapsutvecklingen jämte den sociala utvecklingen.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

I Lyckeskolan finns en rektor och sedan vårterminens början också en biträdande rektor. Vid intervjuerna med elever och personal framkom att man anser att rektorn är förtrogen med den dagliga verksamheten. Skolan har haft flera byten av rektorer vilket inte främjat arbetsmiljön och skolans utveckling. De intervjuade ansåg att det nu fungerar bra inom både grundskolan och särskolan.

Rektorn tillsammans med en representant från varje arbetslag bildar skolans ledningsgrupp. Ledningsgruppen träffades tidigare varje vecka, numera ungefär en gång per månad.

Beslut om mottagande av elever i särskolan är, i Marks kommun, delegerat till respektive rektor. Vid granskning av besluten och utredningarna som ligger till grund för besluten framkommer att det finns utredningar som inte tydligt visar att eleven, på grund av utvecklingsstörning, inte kan nå grundskolans mål.

Lyckeskolan är en stor skola med mycket varierad verksamhet. Rektorn leder den pedagogiska utvecklingen. Han har inte haft uppdraget så länge och det fanns sedan tidigare många uppgifter att komma tillrätta med. Vid inspektionstillfället uppmärksammades dock att många utvecklingsprojekt är påbörjade.

Skolan har en arbetsplan som beskriver målen för verksamheten. Dessa har tagits fram tillsammans med personalen. Arbetsplanen beskriver också hur målen skall nås.

Skolan har en kvalitetsredovisning som utvärderar målen i skolans arbetsplan.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Lyckeskolans rektor är förtrogen med den dagliga verksamheten på skolan. Mål, planering och utvärdering finns. Kvalitetsredovisning finns som avser måluppfyllelse relaterat till nationella mål med koppling till skolans arbetsplan.

Vid granskning framkommer att det finns brister i underlagen till beslutet om mottagande bland annat så saknas pedagogiska utredningar. Beslut i frågor om

mottagande i särskolan får många och långtgående konsekvenser för det enskilda barnet. Det är därför av största vikt att ett sådant beslut föregås av en korrekt handläggning och ett ordentligt beslutsunderlag. Skolverket har i sina allmänna råd (SKOLFS 2001:23) givit rekommendationer bland annat om vilka utredningar som bör ligga till grund för bedömning och beslut i mottagande till särskolan.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

I Marks kommun finns fem skolor för årskurserna 7 – 9. Lyckeskolan har förutom dessa årskurserna också årskurs 6. Lyckeskolans arbetsplan och övriga inlämnade dokument redovisar hur eleverna skall få den utbildning och de valmöjligheter som de har rätt till. Skolan är anpassad för elever med rörelsehindrar. Skolan inrymmer även grundsärskola årskurserna 7 - 10 och gymnasiesärskolans yrkesträning.

Vid Lyckeskolan finns det en ny profilklass med estetisk inriktning ”Kulturstegen”. Alla elever i kommunen kan söka till den klass som har denna kulturinriktning. Elever som tillhör Lyckeskolan har förtur till Kulturstegen. Innehållsmässigt har eleverna 120 minuter profiltid i veckan. Eleverna får tiden för elevens val 80 min och dessutom 40 minuter extra undervisningstid i veckan till denna profiltid. Profilen innehåller dans, musik, bild, drama, teater, textilslöjd samt trä- och metallslöjd. Under de tre år eleverna tillhör Kulturstegen skall de ta del av alla profilämnen.

Det finns ett relativt stort utbud av elevens val i såväl grundskolan som särskolan. I grundskolan är Matlaget, Hantverk och Slöjd samt Träning och Hälsa de mest eftertraktade valen. Eleverna får välja tre gånger per läsår.

Elevens val i särskolan är Skrivareverkstaden, ”Företaget” med bakning, Filmklubben, Utegruppen som arbetar med Marks historia eller Gitarr och Sång. De alternativ som finns presenteras på ett för alla elever tydligt sätt med bilder eller text.

Grundskolan har tyska och franska som språkval. Eleverna kan också välja svensk-engelska. I svensk-engelska kan de arbeta med både svenska och engelska. Specialläraren undervisar i denna grupp.

Det finns elever på skolan som uppges läsa svenska som andraspråk. Undervisningen sker dock inte enligt kursplanen för ämnet utan ges som stödundervisning i svenska. Det finns sammanlagt nio elever som har stöd till den ordinarie svenskan under 40 minuter i veckan och en elev som har 80 minuter.

Modersmålsundervisning ges till två elever i spanska och till sex elever i bosniska, serbiska och kroatiska. En elev sökte arabiska men kommunen kunde inte få tag i kompetent lärare. Det finns sammanlagt 14 elever som har anpassad studiegång, 7 elever har ett ämne anpassat, de flesta idrott, 5 elever har flera ämnen anpassade och 2 elever har alla ämnen anpassade med förlängd prao i stället för skolgång. Det finns beslut om anpassning.

Eleverna i grundskolan får i begränsad omfattning göra studieresor. Dessa sker på skoltid och bekostas av skolan.

Eleverna i särskolan åker på lägerskola. Särskolan får resurser från olika ideella organisationer enligt personalen och kan på så sätt genomföra sina lägerskolor.

Vid Lyckeskolan finns elever med rörelsehinder. Skolan kan, från andra delar av kommunen, ta emot elever som på grund av rörelsehinder har behov av anpassade lokaler.

Eleverna i gymnasiesärskolans individuella program finns på Lyckeskolan eftersom Marks gymnasieskola inte har lokaler för denna verksamhet. Dessa gymnasieelever finns således på en grundskola med en helt annan åldersgrupp elever och de kan inte samläsa med någon kurs från det nationella programmet för gymnasiesärskolan. De har inte heller tillgång till gymnasieskolans miljö och övriga aktiviteter.

Lyckeskolan har en hemsida som delvis informerar om skolans verksamhet. Alla elever får ett informationshäfte om skolan inför läsårets början.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolan erbjuder eleverna valmöjligheter vad det gäller elevens val. Undervisning en i svenska som andraspråk skall enligt 2 kap. 6 § grundskoleförordningen följa den kursplan som gäller för ämnet.

De elever inom gymnasiesärskolan som studerar vid Lyckeskolan studerar i en grundskola med en helt annan åldersgrupp elever. Gymnasieeleverna kan inte samläsa med någon kurs från det nationella programmet för gymnasiesärskolan och har inte tillgång till gymnasieskolans övriga aktiviteter eller miljö.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Vid Lyckeskolan är personalresurserna goda. Personalen, med undantag för fyra personer, har adekvat utbildning och många av skolans lärare har arbetat vid skolan sedan länge. Personalen är stabil och engagerad. Vid intervjuerna framkom att kollegiet ställer upp för varandra. Personalen har goda relationer till

eleverna och de uppskattar att det är ett öppet klimat på skolan och tycker att det är roligt att gå till jobbet. Flera lärare har själva varit elever på Lyckeskolan. Personalen får kompetensutveckling men den är mycket begränsad på grund av brist på resurser. Pengarna är delvis utlagda på arbetslagen. All personal har deltagit i "MUST", den kompetensutveckling i form av ett flertal, för personalen valbara, föreläsningar som under två dagar genomförs gemensamt med bl.a. Borås kommun. Personalen får 300 kr/år och anställd för friskvård.

Elever och föräldrar är i de flesta fall nöjda med lärarna. I föräldraenkäten finns det bara en förälder som anser att lärarna är dåliga, de flesta anser att lärarna är mycket bra eller ganska bra. I en klass inom särskolan ansåg några elever att det bästa med Lyckeskolan är att lärarna är bra.

Skolans klassrum är funktionella men det saknas i vissa fall grupprum. Korridorerna i huvudbyggnaden är långa och mörka. Lokalerna är anpassade till elever med rörelsehinder men det är tveksamt hur elever med synnedsättning kan klara sig. Knalleskolan är en byggnad i två plan som ligger i anslutning till Lyckeskolan. Lyckeskolans bildsal ligger på andra våningen. Det finns en nyinstallerad hiss i Knalleskolan.

Många föräldrar anser enligt enkäten att den fysiska miljön t.ex. lokaler och skolgård är ganska bra. Föräldrar med elever i årskurs 6 anser att skolgården inte är anpassad till deras barns behov.

De datorer som finns i skolans aula är endast tillgängliga då någon av skolans personal kan närvara. Datorerna är ändamålsenliga men fungerar inte alltid eftersom det förekommer en del åverkan på dem. Det finns också datorer i både särskolans och grundskolans klassrum. Föräldrarna anser att elevernas möjligheter att använda datorerna bör öka.

Det finns ett bibliotek på skolan. Eleverna anser att det skall vara öppet längre under skoldagen. De får inte vara i biblioteket utan att någon vuxen är närvarande.

Skolan har utrustning och läromedel för de elever som på grund av olika funktionshinder har behov av detta.

Elevmatsalen är stor och rymlig. Eleverna erbjuds salladsvagn och huvudrätt varje dag. Särskolans elever har fasta platser och en elev som behöver särskild utrustning har detta. I föräldraenkäten framkommer att föräldrarna anser att maten är ganska bra.

Lyckeskolan tilldelas personalresurser efter nyckeltal. Resurserna för elever i årskurs 6 är lägre än för årskurserna 7-9. Lyckeskolan får extra resurser för de elever som är mottagna i särskolan.

Resurserna för läromedel fördelas efter det att ämnesföreträdarna vid diskussion i storgrupp fått budget för ämnet. Principen är att resurserna skall läggas ut så långt som möjligt i verksamheten.

Tjänstefördelningen fastställs av skolledningen efter det att personalen har fått lämna synpunkter på fördelningen och att den behandlats vid samverkansmöte.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att personalresurserna är goda på Lyckeskolan och att kompetensen är god. Personalen får kompetensutveckling.

Eleverna har tillgång till läromedel och det finns anpassning för elever med funktionshinder.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Lyckeskolan övergripande har god kvalitet och goda förutsättningar för att nå läroplanens och kursplanernas mål. Skolans resultat av arbetet med värdegrunden är mycket bra. Rektorn är förtrogen med verksamheten och har pedagogisk insikt i skolans olika verksamhetsformer.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- placeringen av utbildningen för eleverna inom gymnasieskolans individuella program,
- rutiner för att förbättra utredningsunderlagen inför beslut om mottagande av elever i särskolan,
- de individuella studieplanerna för elever i särskolan samt
- könsskillnader vad det gäller elevers betyg t.ex. i hemkunskap och musik.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Samtliga elever som skolan anser vara i behov av särskilt stöd får inte detta (4 kap. 1 § skollagen).
- Åtgärdsprogram upprättas inte för samtliga elever i behov av särskilt stöd (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Svenska som andraspråk ges inte enligt författningarnas krav (2 kap. 6 och 16 §§ grundskoleförordningen).

Datum

Ort

2004-09-16

Göteborg

Astrid Halling

Eva Jönsson